

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Immunitas Ecclesiarum Quoad delicta

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

sol. 45. eodem modo Neapolitani in seditionibus (secluso indulto generali) & carceribus extracti, & in Ecclesia confugiētes gaudebant immunitate, ut gaudent Noitij, & Laici, & hospites in Conuentu *ibid. §. Ex his inferitur.*

Item Clericis.

15 Petes primò: An Ecclesie immunitate gaudeant Clerici, itaque ab Episcopo extrahi ab ea iurisdictione non possint? Affirmatiuè respondeo cū Romano *conf. 226. & 234.* & aliis communiter, contra Abbatem *in cap. inter alia de immunit. nu. 23.* Et sic declarauit Sacra Congregatio 29. Ianuar. 1617. & 17. Augusti 1618. præter casus degradatione dignos. Immo Roman. probat maiorem rationē vigere in Clericis, quàm in Laicis in ordine ad participandum hoc priuilegium. *part. 1. tr. 1. resol. 2. 4. part. 3. tr. 1. res. 1. §. & part. 6. tr. 1. resol. 2. 5. §. Notandum. & 26. §. Quaro decimò.* Et reus Sacerdos cotta, & stola indurus extra Ecclesiam inuentus ad associandum v. gr. defunctum, præcedente Cruce, non possit à sacellitibus capi, ut ait Locatellus *de tort. in spec. 5. num. 164.* quòd à fortiori procederet in Sacerdote ferente Extremam Vnctionem vel Sacrum Viaticum infirmo, nam eadē reuerentia, quæ debetur Ecclesie, quæ domus Dei est, maiori ratione debetur Sacerdoti, dum in habitu Sacerdotali ministrando diuina, & exequendo officia Ecclesiastica, repræsentat Christū Dominum. Vnde si in his casibus caperetur, & de aliquo delicto ab Episcopo interrogaretur non deberet ei respondere, sed opponere nullitatem capturæ. *§. Notandum cit.*

Et Religiosis, confugientibus ad alias Ecclesias ab iis in quibus deliquerunt.

16 Petes secundò: Quid de Religiosis? Respondeo, si delicta extra Ecclesiam, & Conuentum commissa sint, gaudere immunitate, ex paritate Clericorum. Consuetudinem verò, quæ in contrarium assertur, nec certam esse, nec obstare: nam si nullus laicus ad Ecclesiam hæctenus aufugisset, non propterea Ecclesia immunitatem, quæ sibi concessa fuit, amitteret Gambacurta *lib. 4. cap. 11. n. 10.* contra Riccium *part. 3. decis. 172. nu. 6. part. 1. tractat. 1. resolutione 25.* Et idèd Religiosus in Ecclesia, & domo alterius Religionis ab ea à qua apo-

statuit, gaudere debet immunitate, ut practicatū testatur Italia *de immunit. lib. 2. cap. 3. §. 1. numero 17. part. 1. tractat. 1. resolutione 23. part. 4. tractat. 1. resolutione 83. in fine. & part. 6. tract. 1. resoluc. 2. §. Quares decimò.* Immo Gambacurta idem dicendum putat de Ecclesiis, & Monasteriis, in quibus Religiosus deliquit: quia hic casus in sacris Canonibus non excipitur. Procedere tamen, quando superior procedit ad pœnas Canonicas ut iudex: non quando ad pœnas salutare ut pater. Sed hæc opinio, licet in rigore iuris probabilis, habet contra se contrariam præxim à Summ. Pontificibus approbatam. Quotidie namque in S. Congregat. Regul. occurrunt Religiosorum appellationes, ex quibus Summus Pontifex compertū habere potest, hanc suis subditis locorum immunitatem Regulares Prælatos suffragari non velle, & tamen superiores non punit, sed patius sententias eorum confirmat. Et si opinio Gambacurte admittenda esset, nullus Religiosus puniri posset, & disciplina regularis corrueret. Trulench *in decis. tom. 2. lib. 1. cap. 11. dub. 2. num. 2. & 3. resoluc. 25. & 26. citat.* Pelizzarius verò: tenet Religiosos, & puellas excitandas delinquentes in propriis monasteriis, si confugiant ad proprias Ecclesias, tutas esse *part. 10. tract. 14. res. sol. 30.*

Secus de iis in quibus deliquerunt.

IMMUNITAS ECCLESiarVM Quoad delicta.

17 S'vponendum hic primò est contra Satpurn (commentitium nomen, quod in tota hac materia de immunit. maximè insensum; & Ecclesiarum priuilegiis inuidum contradicentem habemus in libro, qui de iure Asylorum inscribitur) Ecclesiarum immunitatē esse de iure diuino. Sic DD. communiter, quos citat, & sequitur Germon *lib. 3. cap. 56.* & ad contraria argumenta respondet. Et dato quod sit de iure humano, canon à secularibus Principibus, sed

Immunitas Ecclesiarum est de iure diuino.

Canonico.

sed

sed à Summis Pontificibus originem habuit: sic declarante Trident. *sess. 15. cap. 20.* Et quamvis Gelasius huius nominis primus leges immunitatis primus statuerit, certum tamen est, Pontifices illam concessisse, ex quo Ecclesiæ primum ædificari cœperunt, quia dictus Gelasius, ante quem, ut diximus, nullus de hac re habebatur can. *in cap. Pater 17. quest. 14.* ait, nunquam licuisse Principibus reos ad Ecclesiam confugientes inuitos extrahere. & extrahentem fuisse sacrilegium. Quemadmodum autem Clericorum exemptio quoad forum: quamuis in ipsius Ecclesiæ exordio in praxim deducta, ut patet ex Apostolo 1. ad Timoth. 5. ibi, *Aduersus Presbyterum noli accusationem recipere, nisi sub duobus vel tribus testibus,* & docet Suarez contra Regem Angliæ, *lib. 3. cap. 13. numero 10.* post multa tamen tempora Sacris Canonibus roborari cœpit: ita de Ecclesiarum immunitate dicendū foret. Secus enim Pontifices per multa sæcula templa Christianorum Asylos Gentiliurū deteriora esse annuissē, & in concedenda illis immunitate à laicis Principibus fuisse præuentos, quod est absurdum. Dicendum igitur, Ecclesiarum immunitatem fundari in iure diuino, & Canonico, accessisse etiam ei Imperatorum, & Regum decreta, quæ Sarpus adducit, non tanquam institutoria, sed tanquā subsidia (ut de aliis legibus Imperial. circa Cler. exemptionem docuit Sac. Rota in voa Albanen. Gabellæ die 28. Ian. 1630.) eaque aliquando Sacra Concilia ex suauit Ecclesiæ prouidentia, & ad maiorem sacræ immunitatis obseruantiam postulasse. *part. 4. tract. 1. resolutione 44. & part. 6. tract. 1. resolutione 34. à § Sed superest, & ex parte in resolutione 29. §*

Etius possit in corre. Bullæ Gregor. XIV.

Quarto. Supponendum secundò, inter alias de Ecclesiarum immunitate Canonicas sanctiones emanasse constitutionem Gregor. XIV. *Datam Romæ in Quirinali Palatio, fol. 1591.* quæ incipit, *Cum alias nonnulli in qua omnia privilegia quibusuis personis concessa extrahendi eos ab Ecclesiis in casibus permissis re-*

Summa Diana.

uocantur, & omnia in hanc formam cum antiquis iuribus reducuntur, quatenus in posterum nemo ex magistratibus laicis reum de Ecclesia, aut loco sacro absque Episcopi licentia extrahere præsumat, sub pœna excommunicationis in Bulla Cœnæ contra violatores Ecclesiasticæ immunitatis. Reos verò omnes hac immunitate gaudere, præter latrones publicos, grassatores viarum, aut depopulatores agrorum, proditorios, item homicidas, quive homicidia, aut membrorum mutilationes in ipsius Ecclesiis, aut cœmeteriis commiserint, nec nõ assessorij, hæresis, aut læsæ maiestatis in personâ ipsiusmet Principis, reos. Quæ quidē constitutio cum lata sit per modum legis vniuersalis, & reducat omnia ad vnā formam cum particula taxatiua tantum, sublata facultate aliter interpretandi, reuocat non solum consuetudines, ut ait Maceratenus *lib. 2. resolutione 15. n. 5.* & iuris ampliationes per DD. factas contra Cambacurtam *cap. 8. & 9.* sed ipsum etiam contrarium ius commune, ut docet Fillius *tom. 1. tract. 1. cap. 6. n. 153.* & determinatur in litteris arbitrij Prælati Siciliæ à Sede Apostol. ann. 1605. concessis, & in quodam Breui Clement. VIII. ad Archiepisc. Panormit. 6. Febr. ann. 1597. vbi declaratur homicidium per infidias committentes gaudere immunitate, non obstante, *cap. 1. de homicid. part. 1. tract. 1. resol. 11.* Dices primò, contrariam consuetudinem non abrogari per hanc Bullam, quia hæc derogatio in ea non exprimitur, ut exprimit aliàs debet ex *cap. 1. de cons. in 6.* Respondeo, omnes consuetudines cõtra Ecclesiarum immunitatem esse inualidas, & corruptelas, ut probauimus *verb. Cõsuetudo, & num. 2.* Et præterea, dictum caput non procedere in legibus, per quas ad ius primæuum reducimur (Castro in lide quibusnu. 5. 4. si. de leg. & Charthar. decis. crimin. 46. num. 45.) qualis est constitutio de qua loquimur. Quæ etiam satis expressè contrariam reuocat consuetudinem, dum prohibet iudicibus secularibus reum ab Ecclesia extrahere, etiam in delictis exceptis.

Kkk

Dices

Cum sit ampliationibus. Et cõtrario est cõsuetudinibus.

Et in corre. Bullæ Gregor. XIV.

Dices secundò cum Sarpo, dictam constitut. non fuisse vsu receptam, aut contraria consuetudine fuisse abrogatam. Respondeo, in dicta const. adiecta esse clausulam decreti irritantis, cuius virtus est, quòd probari non possit, legem tali clausula firmatam non fuisse vsu receptam, vt nouissimè Sac. Rota in Maior. Indult. die 11. April. 1639. coram D. Merlino, & 16. Nouemb. 1640. coram D. Peutingero. Contrariam verò consuetudinem non potuisse eam antiquare; quia præter supradicta contra or. nē similem consuetudinem requisitū, quod esse auctorum 40. dicemus verb. *Vsus, nu. 12.* & non est introducta sciente Summo Pontifice, qui reclamatur quotannis in Bulla Cœnæ, & nouissimè in Bulla Roman. Pontifex, data Romæ 5. Ian. 1641. part. 6. tractat. 1. resol. 29. Nec obest consensus Clericorum, & Episcoporum, nam hi non possunt renunciare priuilegio, quod principaliter in Dei honorem concessum est, aut consentire consuetudini contra Canones. Ex quibus ait Valboa in cap. 1. de foro comp. consensum Clericorum in his, quæ Ecclesiasticæ libertati præiudicant, nil operari. Sicut etiam Sperell. decis. 37. d. num. 63. ibid. resol. 9. à §. Sed non desinam.

Et Bulla violatur etiam per attentatū rei, ab Ecclesia extractionē,

17. Supponendum tertio contra Gambacurram lib. 8. cap. 13. Constitutionem prædictam violari non solum per consummatam, sed etiam per attentatā rei ab Ecclesia extractionem, per illa verba, quicquam præter, aut contra tenorem huius constitutionis attentare presumpserit, quæ sicut rationabiliter interpretantur à Farinac. cap. 20. num. 321. de attentatione in externum opus elapsa, ita gratis interpretantur à Gambacurra de attentatione cum effectu subsequuto. p. 1. tractat. 1. resol. 15. Item violari per reicidium de mandato iudicis laici in ipsa Ecclesia commissum, vt post Nouarium, & Naldum docuit nouissimè Squillante de oblig. Cler. part. 5. dub. 14. nu. 90. vbi testatur de praxi. Nam legis mens magis est attendenda, quàm verba, l. scire ff. de legib. l. non a sicut ff. de legat. 3. l. nominis, & rei §. ver. b. num. ex legib. ff. de verb. sign. ratio enim est

anima legis, à qua regulari debet. Guter. lib. 3. quest. 17. num. 83. Mens autem Pontificis fuit, hunc casum comprehendere, quia reuerentia Ecclesiæ debita (ratio principalis, & vnica dictæ cōstit.) magis violatur per occasionem in ipsa Ecclesia, quàm per extractionem rei ab ea. Et alioquin dicta const. facilè eludi posset; nam iudices ad vitandā excommunicationem, reos non extrahi, sed occidi mandarent in ipsa Ecclesia, quod esset legi fraudè facere contra regulā *contra legē*, 28. ff. de legibus quapropter Nauar. ca. 27. nu. 31. & alij, ad elusionem vitandam ultra verbotum proprietatem tam naturalem, quàm ciuilem legem extendi posse permittunt. Dices, Lex pœnalis extendi non debet ad casus non expressos, etiam vbi maior ratio militat, vt dicemus verb. *Lex quomodo interpretanda*. ergo Respondeo, multos negare antecedens. Nos verò dicimus primò, illud non procedere quando lex pœnalis fauet Ecclesiæ, vt Gloss. in cap. sciunt cuncti. verb. alios. & ibi Dominicus, & Franciscus num. 6. Et præterea negamus consequentiam; nam dicta constitutio licet pœnas infligat, & c. Ex primaria tamen intentione fauorem Ecclesiæ intendit, & personarū ad eam confugientium, & idèd fauorabilis censeri debet, vt in simili de can. Si quis suadente ait Moditius in §. Lex est, in. stitut. de iure gent. dub. 21. num. 4. & omnibus concernentibus Ecclesiasticam immunitatem, Merolla tom. 3. disputat. 6. cap. 6. dub. 1. num. 14. part. 6. tractat. 1. resolutione 35.

18. Et idèd generaliter contra Sarpum dicendum est, d. Const. in fauorem Ecclesiæ, & redundanter etiam reorum, extendendam esse, siue in dubiis circa loca sacra, siue circa delicta, & c. Nec valet dicere, quòd interest bono publico, ne crimina, præsertim atrociora, impunita remaneant: Ecclesiam non debere facinorosis delinquendi occasionē præbere: Deum, & Ecclesiam abhorretere delicta, & c. quæ acriter ac insolenter nimum urget Sarpus. Nam maximè inter reipublicæ, quòd Ecclesia tueatur ad se confugientes, propter reuerentiam

Est enim lex fauorabilis, & idèd in re, & Ecclesiæ fauorem ampliandū.

Deo

Deo debitam. Vnde apud omnes nationes vltus inualuit, quod domus diuino dicaræ cultui reos ad se confugientes protexerint. (Quamuis Sarpus de templo ludæorum id neget, & hunc vsum solis Græcis attribuat, apud Bithersurium de iure syl. cap. 12. vbi illum impugnat part. 6. tractat. 1. resol. 35 §. Et hæc dicta) Quæ quamuis, vt ipse obiicit, fuerint pauciores, cum Christianorum Templi innumera penè sint, multitudo tamen aliunde compensatur: tum quia nostra Tempia non fauent in omnibus delictis, vt illa fauebant, nam rei in multis extrahuntur, & brachio seculari traduntur, & in aliis puniuntur à iudice Ecclesiastico, licet remissius, tum quia maior, debetur honor verò Deo, quam Ioui, Herculi, &c. Quod si inde mali occasionem arripunt scelera committendi, id commune est omni rei quantumuis bonæ: nulla enim est tam optima, qua aliqui ex sua malitia non abutatur. Abutuntur enim Dei misericordia, licet ipse alioqui delicta, & abhorreat, & puniat part. 6. tractat. 1. resol. 34. Quod autem Sarpus opponit: Ecclesiam si grauiora delicta protegeret, euasuram speculationem latronum, retunditur à Gurtierr. lib. 3. quæst. 3. n. 9. auctoritate Chrysostomi, defendentis Eutropium tyranum, & Christianorum persecutorem qui ob manifestas rapinas ab Honorio, & Arcadio Imperatoribus ad supplicium damnatus ad Ecclesiam confugerat, & ad similem instantiã sic respondentis: *Maximè propter hoc tuendus est Eutropius, quod scelerum princeps fuit: in his enim oportet glorificari Deum, qui permisit in sua necessitate eum adduci, vt per ipsum, & virtus, que inest Ecclesia nosceretur. Ista enim vera sunt ornamenta altaris, Ecclesia ista sunt vera Christiana pietatis insignia, &c.* Denique quod addit ex Nauarro, & Farinacio, reos Romæ in delictis grauioribus Ecclesiarum immunitate non frui, falsum est, & spurcum mendaciũ, quod Farinacius ex sola Nauarri auctoritate docuerat, & postea in iis, quæ Romæ obiit muneribus, in praxi compertus, in *Append. de immun. cap. 2. num. 17. retracta-*

uit, Nauarrum excusans. Et dato, quod verum esset, nihil Sarpo faueret, ad idem iustificandum in aliis locis. Nam Papa qui Romæ præsens est potest immunitatem iuxta contingentiam, & casuum diuersitatem concedere, & denegare, quod ex defectu potestatis Principi laico non licet, part. 6. tractat. 21. resolutione 25. à §. Nec obstat.

19 Supponendum quartò, excommunicationem Bullæ Gregor. non esse ferendam, sed latæ sententiæ, vt declaravit Clement. VIII. & Paulus V. contra Zambellum verb. *Ecclesia quoad eius immunitatem*, 23. Vide Palaum tom. 2. tract. 11. disp. Summo Pontifici reseruatam, 34. in fine. Item reseruatam Summo Pontifici, nec ab Episcopo absolui posse. Ciarl. 2. 10. n. 38. & Maranta part. 2. resp. 36. n. 14. Et declarauit Sacra Congregatio apud ipsum in vna Neapolit. de Sanctiis ann. 1626. & olim in vna Liparen. die 16. Ianuar. 1611. vt constat ex litteris Card. Galli ad Episc. Liparen. Imò Scortiaepit 152. theor. 387. docet violantes Ecclesiarum immunitatem incurrere in censuras Bullæ Cœnæ, licet neget Fontanella tom. 1. decis. 201. num. 28. ibid. à §. Et tandem, & recitatur olim part. 1. tit. 1. resolut. 41.

20 Suppono tandem, in dubiis, reus gaudeat immunitate vel nò. Ecclesiastico iudici definitionem incumbere, remota appellatione respectu rei, quàm filici (quamuis Zypæus lib. 3. tit. 1. rate, Episcopus, in iudicium immunitate non gaudere declarauit, appellare posse. Vide illum.) part. 6. tractat. 1. resolut. 30. Nec teneri stare processui Iudicis laici, præsertim post dubium de hac re ortum erecto. Sed debere nouas probationes, easque concludentes recipere. part. 6. tractat. 1. resolut. 31. Quæ omnia late probabimus verb. *Iudex Ecclesiasticus*, à num. 11. Et nunc pro loci exigentia minutiùs explicantes, addimus primò, si delictum commissum sit in diocesi Sedis vacantis, iudicem legitimũ talis controuersie esse Vicarium Capituli, quia in cap. vnic. de maior. & obed. in 6

Aut Vicarius Capituli Sedo Vacante. Modo, qui scribitur. Vicarius Capituli dicitur eam iurisdictionem habere, quam haberet Episcopus, si viveret; Peregrin. cap. 5. à num. 33. contra Italiam de immunit. lib. 1. cap. 6. §. 1. n. 42. part. 6. tractat. 1. resol. 30. §. Quaro primo. Item Episcopum electum, & confirmatum, licet nondum consecratum; quia hoc actus spectat ad iurisdictionem, quam Episcopus per confirmationem acquirit, cap. transmissa de elec. Idem contra eundem. *Ibid.* §. Quaro secundo. Deinde testes examinatos in processu informativo dictæ causæ, repeti debere, citatio fisco Ecclesiastico, & reo, vt tenent Palaeus, & Peregrin. quos loco cit. num. 15. referemus; iique assignandas esse dilaciones necessarias ad sua iura defendenda: nam hoc agitur ad omnem sententiã de iure natura. Palaeus tom. 2. tit. 11. disputat. vnic. punct. 13. n. 4. contra Giurbam cons. 50. n. 5. *Ibid.* §. Quaro tertio, & Quaro quarto. Tertio, dum causa discutitur, non debere reum in Ecclesia compediõs alligari, & consuetudinem contrariam, quã conatur defendere. Fontanella de decis. 200. & 201. damnandam esse, tanquam contrariã sacris canonibus, præsertim cap. de finit. 17. quæst. 4. vbi cauetur, ne reis aliqua vis, aut nocibilitas, damnumve inferatur, quin per 30. passus ab Ecclesia possint exire. Fagundes part. 2. lib. 4. cap. 4. num. 55. & alij, part. 6. tractat. 1. resol. 29. §. Hinc obiter. Possit adhiberi vigiliã a ministris laicis circa Ecclesiam, permittit Palaeus punct. 11. num. 6. Sanè non potest iudex laicus reum extrahere, in suis interim carceribus detinendũ, nam const. Gregor. dicit, custodiendum esse in carceribus Episcopi, adhibita etiam si opus fuerit, custodia iudicis laici. Vnde non placet quorundam opinio, qui dicunt, licere iudici laico, reum in suis carceribus nomine Episcopi detinere ad maiorem securitatem. Et multò minus, si dicant, retinere posse nomine proprio, dando cautionem de immunitate. Bonacin. tom. 2. disputat. 3. quæst. 7. punct. 4. n. 11. part. 6. tractat. 1. resol. 32. Quarto, iudicem Ecclesiasticum non losum non posse reum laico concedere, auctoritate contra illum sic concessũ pro-

cedere, in casibus non exceptis, contra Corream part. 4. n. 10. & alios, quia dum Bulla prædicta concedit Episcopis reum consignare, in aliquibus casibus irritum quidquid contra actum fuerit, decernens, censetur in aliis casibus hanc potestatem non permittere, vt docet Bonacina punct. 7. nu. 3. (*Ibidem.* §. Quaro secundo.) Sed etiam, quando inter Doctores dubium est, num reus gaudeat immunitate, vel ne, vt cum aliis sperellus decis. 60. n. 13. Nam in dubiis ea opinio amplectenda est, quæ fauet Ecclesiæ, vt dicemus verb. Opinio num. 11. Vnde aduertant Episcopi, quod si tradant reos Curie seculari in casu, quo gaudere debent immunitate, præter peccatum, & obligationem damnorum, si reus damnatur ad mortem, incurrunt irregularitatem. Nouar. nu. 31. part. 6. tract. 1. resolutione 30. in fin. Adde denique in delictis exceptis non posse reum extrahi à iudice laico absque licentia Episcopi, nõ solum post Const. Gregor. vt dicemus verb. Iudex laicus, num. 31. sed etiam antea ex iure can. in cap. frater, & in cap. definiti. 17. quæst. 4. & civili in l. pateant in fin. C. de his, qui ad Eccles. cons. & authent. si quis C. ad l. l. de adult. in §. fin. Et ratio est, quia Princeps laicus non potest exercere iurisdictionem in Ecclesia, cum sit extra territorium eius, vt infra n. 36. Nec obstat, quod Episcopus in his casibus non possit licentiam denegare. Nam nec denegare potest Regularibus licentiam prædicandi in suis Ecclesiis, quam tamen petere tenentur, Caballus cap. 194. numero 12 & alij part. 6. tractat. 1. resolutione 28. Si quæ verò alicubi contraria extat consuetudo, ea reprobanda venit per ea, quæ diximus verb. Consuetudo, à num. 2. & dicemus iterum, verb. Vfus. *Ibid.* resol. 29.

21 His positis, ad delicta deuenien- Gaudet ve do, generaliter dicimus, quæcumque rō immuni delicta; quantumuis enormia sint, præ-tate rei in ter ea, quæ in Bulla excipiuntur, & re- omnibus ex feremus infra, gaudere Ecclesiæ immu- quibus suis nitate. Nam Bulla corrigit ius commu- de iis præo ne, & excipit aliquos casus cum particu- lar excepta la taxariã tantum, quæ firmat regulã in

non exceptis, l. nam quod liquide §. fm. & impedit extensionem ad non expiessa, l. properandum, §. i. Cod. de iud. l. si cum exceptio, §. quod si homo, ff. quod met. causa. & adiecta orationia affirmativa, excludit, & negat omnem, quod est extra modum, & formam eius, quod ponitur, l. Iulian. & l. non tantum ff. de petit. hered. & quando ponitur per modum formæ; nec additionem, nec diminutionem admittit, l. §. opus novum, ff. de nou. oper. nunciat. Bald. in l. quoties C. de suis, & legit. & DD. communiter. Adde, quod in dicta Bulla apponitur clausula sublatæ eis, & eorum cuiuslibet, & c. quæ omnem profus extensionem, & interpretationem extraneam repellit. Decius conf. 61. num. 2. lib. 1. Aymon conf. 201. num. 43. Et sic docet in terminis Maranta part. 2. resp. 36. numero 29. Giurba conf. 110. num. 15. Farinac. cap. 22. num. 355. & alii quamplures, contra Curell. in l. Martini cap. 17. n. 5. (Sanctium disput. 44. num. 52. qui talem loquitur in terminis iuris communis part. 1. tractat. 1. resolutione 39. in quibus etiam refellendus est per ea, quæ docet Palæus tom. 2. tractat. 11. disputat. unic. punct. 10. num. 4. & alii & Gambacurræ, cuius commentaria de immunit. in hanc Bullam, quia contrarium docebant, à sacra Congregat. fuerunt prohibita per decretum sub die 17. Jul. 1633. part. 5. tractat. 1. resolutione 25. Nec obstant epistolæ Clem. VIII. adductæ à Farinac. cap. 21. num. 250. directæ ad Archiepiscopos Neapolitan. & Bononien. contra debitores fugitivos, bannitos, fures, & c. nam illis Pontifex non declarat, huiusmodi delinquentes non gaudere immunitate, sed solum prohiberi Pizalatis, ne tales personas in suis Ecclesiis, & domibus diu detineant. Nec obligant in aliis locis, cum Romæ publicatæ non fuerint. Peregrin. cap. 11. n. 14. part. 3. tractat. 1. resol. 40. & part. 7. tract. 2. resol. 9.

Fures.

22. Gaudent ergo in primis immunitate Ecclesiæ fures, non obstante consuetudine à Sarpo fol. 51. allegata, ut sapienter dictum est, etiam si ab Episcopis, & Clericis approbata fuerit. part. 6. tract. 1.

resolut. 9. à §. Sed an saltem. Item sacrilegus, & periuus, præterquam si occiderit, vel mutilaverit in Ecclesia, ut dicitur cemus num. 25. Chartat. decis. crim. 7. num. 60. contra Boëtium decis. 109. num. 3. & Sacrilegi, Igneum in l. 1. num. 20. ff. ad Sillam part. 6. Periuri, tractat. 1. resol. 26 §. Quarto sextid. Item Suspensi, suspensus, vel interdictus ab ingressu Interdicti, Ecclesiæ, quamvis privetur Ecclesiastica sepultura, quia hæc illis prohibetur, immunitas vero non item, interdictum enim non refertur ad ingressum materiale Ecclesiæ, sed formalem, in ordine ad audienda divina officia. Farinac. municati. cap. 2. num. 44. cum Suarez; & aliis, contra Felinum in cap. 2. de exemp. num. 60. Item excommunicatus declaratus, nam clericus excommunicatus non amittit forum; nec Ecclesia interdicta privilegium protegendum reos. Couarr. lib. 2. cap. 20. num. 11. contra eundem ibid. ibid. §. Ut occiso. Quarto secundid, & §. Quarto tertid. Unde res Clerici gaudet percutiens, vel occidens Clericorum, cum; ex hanc sic laedit Ecclesiam; nam Ecclesia diligit inimicos, & benefacit persequentibus illam. Sperellus; & alii multi apud ipsum, decis. 21. num. 10. ibid. in fin. §. Quarto sextid, & olim part. 1. tractat. 1. resol. 34. & part. 4. tractat. 1. res. 68. Item occidens aliquem in duello; Ambrusinus; & alii apud ipsum, de immunit. cap. 8. num. 12. contra Barbosam de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 10. ibidem §. Quarto decimotertid. & olim part. 4. tract. 1. resolut. 46. Item deflorans monialem. Etiam de iure communi, ut communiter Canonistæ cum Abbate apud Peregr. cap. 12. num. 14. contra Corream part. 3. num. 16. part. 4. tractat. 1. resol. 43. & part. 6. tractat. 1. resolut. 14. in fin. Item raptor virginis, etiam de iure communi, ex cap. de raptoribus 30. quest. 1. Fagund. part. 2. lib. 4. cap. 4. num. 42. & alii penes ipsum, contra Sarpum cap. 5. fol. 49. resol. 14. cit. Etiam si virginem, aut monialem, in Ecclesia deflorasset, res. 43. cit. Item extrahentes reum ab Ecclesia in casibus, in quibus gaudere deberet, quamvis indigni sint, qui immunitate gaudeant, qua alios gaudere non solum nunt, Balas punct. 10. num. 10. contra re.

Monomachi.
Monialium defloratores.

Raptoris.

Administri extrahentes reum ab Ecclesia.

Decian. lib. 6 cap. 25. num. 9. punct. 6. tract. 1. resolut. 32. §. Sed hic obiter. Item blasphemus, in Deum, B. Virginem, &c. & simoniacus, nisi blasphemia hæretica sit, aut simoniacus errorem haberet in intellectu contra fidem. Ita de primo Navarr. cap. 25. num. 20. contra Oldrad. cons. 134. De secundo Farinac. cap. 13. n. 177. contra Decian. c. 26. n. 5. p. 6. tr. 1. resolut. 26. §. Quæro ostiauo & Quæro nono, & de blasphem. olim part. 1. tract. 1. resolut. 31. prope finem; & part. 4. tract. 1. resolut. 51. Item Religiosus apostata, si confugiat ad Ecclesiam alterius Religionis iuxta dicta num. 14. Item adulter, non obstante Auth. de nuptiis. Principum §. deinde competens est. & homicidia autem, & aliis iuribus civilibus, quæ in hac materia nihil valent, cum standum sit iuri canonico. Ita Chartar. decis. crim. 46. nu. 84. contra Auch. in cap. inter alia de immunitate. resolut. 26. cit. §. Quæro seprimò.

Et Religiosi apostata.

Item Sodomita.

Item Sodomita, etiam si crimen nefandum commiserit in Ecclesia. Maranta part. 2. resp. 36. à num. 22. contra Curel. in l. Martini cap. 17. num. 3. resolut. cit. §. Quæro quartò, & olim part. 1. tract. 1. resolut. 1. part. 4. tract. 1. resolut. 45. & part. 5. tract. 2. §. Unde ex dictis. Etiam stando in terminis iuris communis, ex cap. in eo alia de immunitate & ibi Hostiensis. num. 1. resolut. 45. cit. & etiam si sodomita sit Clericus, ait Novarius num. 4. §. Unde ex dictis, mox cit. Item patris occisor, seclusa proditione, vel assassinio. Barbol. lib. 2. cap. 4. num. 95. part. 6. tract. 1. resolut. 26. & quiuis alius facinorosus, præter delicta sequentia. ibid. resolut. 25. & alibi sapissimè.

Casus excepti debent expressè sumi.

23 Casus autem excepti in Bulla Gregorij, in quibus reus immunitate non gaudet, proprie sumi debent, nec ampliari ex paritate aut maioritare rationis: quia talis exceptio est odiosa, & idèd strictè interpretanda. Et quamuis Decianus lib. 2. c. 28. n. 20. & alii doceant, legem pœnalem ex identitate rationis extendi posse, id tamen non procedit, ubi agitur de præiudicio causæ favorabilis, ut est immunitas Ecclesiarum. Farinacius cap. ult. num. 35 §. & alii Vide supra n. 17. & 18.

24 PRIMVM ergo delictum exceptum est HÆRESIS. Hæreticus enim non gaudet immunitate: formaliter tamen sumptus, seu pro delicto hæresistanti, nam pro aliis gaudet, ut dictum est num. 12. Nomine autem hæresis veniunt etiam delicta hæresim sapientia, quæ ab Inquisitoribus cognoscuntur: nam hæresis interna occulta est, & per externa delicta dignosci, & inquiri debet. Farinacius in append. c. 13. n. 175 part. 1. tract. 1. resolut. 38. part. 4. tract. 1. resolut. 51. & part. 6. tract. 1. resolut. 24. Si verò constaret, fautoriam hæresis, schisma, apostasiam, &c. cum hæresi, aut hæresis favore coniuncta non esse, tales non essent ab immunitate excludendi. resolut. 24. citat §. Sed hoc, in fine.

Et sunt hæresis.

25 SECUNDVM delictum exceptum in Constit. Greg. est HOMICIDIUM, & MUTILATIO IN ECCLESIA vel COEMETERIO. Quod cum etiam strictè interpretandum sit, non sunt excludendi ab immunitate furantes in Ecclesia etiam res sacras, vel in eam cum furto, aut armati se recipientes, innotam in ea cudentes, Sodomitam, vel aliud quantumvis enorme delictum committentes præter iam dicta; ut patet ex Bulla, & ex cap. inter cetera, de immunitate. Nec valet dicere, eandem rationem virgere in his delictis atrocibus, ac in illis. Nam hoc solum probat hæc quoque excipi rationabiliter potuisse, aut in casu occurrente impetrari posse à Summo Pontifice, ut propter delicti enormitatem rei curiæ seculari tradantur, minimè verò, de facto excepta esse, Farinac. c. 16. nu. 208. & alii contra Sarpum cap. 5. fol. 43. part. 1. tr. 1. resolut. 2. & part. 6. tr. 1. resolut. 7. Et quod furantes in Ecclesia gaudeant immunitate, declaravit Sacra Congreg. in una Squillac. 18. Martij 1632. part. 6. tract. 1. resolut. 9. & de tali furto etiam olim part. 1. tr. 1. resolut. 17. de fugientibus ab Ecclesia cum furto, in specie resolut. 9. citat. §. Verum, & cum armis resolutione 17. citat. & part. 6. tract. 2. resolutione 8. Et idem dic de violentibus Ecclesias: eas comburendo, &c. cum Peregrino, c. 12. n. 15. p. 1. 1789.

Homicidium, aut mutilatio in Ecclesia, vel Coemeterio.

tract. 7. resol. 21. & part. 6. tract. 7. ref. 16. in fine.

26 Nomine autem homicidii in dicta exceptione intelligendum est homicidium in ipsa Ecclesia physice commissum. Vnde si in Ecclesia existens, mandat quem extra Ecclesiam occidi, non privatur immunitate. Palauus punct. 9. n. 18. & alii contra Suar. de relig. tom. 1. lib. 3. cap. 11. n. 7. & alios. Et idem dici debet de eo, qui extra Ecclesiam existens, homicidium in Ecclesia fieri mandat, quia mandans homicidium non est proprie homicidia. Idem Palauus punct. 4. num. 17. & alii, contra Peregrinum c. 6. num. 36. part. 1. tract. 1. resolutione 10. & part. 6. tract. 1. resolutione 7. à §. Vnum etiam. Intelligi etiam debet de homicidio consummato, & non solum incepto in Ecclesia. Vnde, qui ab Ecclesia tormentariam pilam exploderet, & sic hominem interimeret, non esset privandus immunitate. Bonacina de leg. disput. 3. quest. 7. §. 4. num. 8. contra Farinac. cap. 16. num. 223. Ob contrariam rationem, qui extra Ecclesiam existens, hominem in Ecclesia existentem occideret, non gauderet immunitate. Riccius part. 5. collect. 1792. par. 1. tract. 1. ref. 9. & obiter part. 4. tract. 1. ref. 107. post medium. Secus si ab Ecclesia violenter extraheret, & postea occideret, nam in hoc casu nec causa necessaria mortis daretur in Ecclesia. Palauus punct. 9. num. 18. contra Peregrinum cap. 6. num. 16. ref. 107. cit. in fine, & par. 6. tract. 1. ref. 7. §. Est etiam. Item intelligi debet de homicidio plane voluntario, & deliberato. Vnde si quis in Ecclesia aliquem occideret in subita rixa, & ex calore iracundiæ, adhuc gauderet immunitate, ut decisum fuit Romæ ann. 1639. occasione cuiusdam homicidii facti in Ecclesia Sancti Ioannis Later. & tenet Farinacius, & post illum Novarius n. 58. & alii, quia talis non videretur habere animum violandi Ecclesiam, par. 6. tr. 1. ref. 7. §. Sed quid dicendum si quis, & resistenter olim part. 1. tract. 1. ref. 11. Maxime si homicidium fieret in defensionem, ibid. & par. 4. tr. 1. ref. 107. Nomine vero mutilationis venit abscissio veri mem-

bri, & iuxta dicenda V. Irregularitas ex mutilatione. Vnde quæcumque vulneratio in Ecclesia commissa: citra mortem vel membri abscissionem, gaudet immunitate, & iuxta hanc doctrinam §. Congr. Episc. die 16. Novembris 1628. declaravit, inferentes alapam in faciem alicuius intra Ecclesiam gaudere ipsius immunitate, teste Barbosa de iure Eccl. lib. 1. c. 3. n. 13. ref. 11. cit. in fine, & p. 6. tract. 1. ref. 7. §. Vnde ex his.

27 Nomine autem Ecclesiæ non veniunt scilicet, atrium, porticus, tectum, & c. ut venire diximus nomine loci in ordine ad suffragandum rem confugiendi: nam ibi eramus in favorabilibus, hic sumus in odiosis. Idem die de palatio Episcopi, domibus canonicorum, Monasteriis Religiosorum, & c. occidens ergo aliquem in scala, vel super tectum Ecclesiæ, non amittit immunitatem. Megala in 3. part. cap. 2. quest. 1. n. 17. part. 3. tr. 1. ref. 39. & par. 6. tract. 1. ref. 7. §. Oritur etiam. Etiam si in tali loco deliquerit sub spe confugiendi ad Ecclesiam, non obstante decret. Clem. VIII. ad Archiepiscopum Panorm. ad quo bene Ciarlinius cap. 10. a. num. 55. quia nimirum editum fuit pro casu particulari. Et ratio est, quia talis casus non excipitur in Const. & alioqui qui committit reservatam sub spe tubilæi, adhuc absolvi potest virtute illius. Palauus tom. 2. tr. 11. disp. 1. punct. 9. n. 21. & alii contra Danzam tom. 1. tit. de immunit. cap. 2. num. 6. Idemque procedere in terminis iuris communis tradit Suarez lib. 3. cap. 11. num. 9. contra Covarruam part. 6. tract. 1. ref. 10. Qui etiam citra mutilationem, & mortem, vulneraret actu consententem in Ecclesia absque hæresi, gauderet adhuc immunitate. Sicut etiam, si occideret consententem extra Ecclesiam, aut infirmum, dum sacro oleo ungitur, & c. quia similiter hæc delicta non excipiuntur. Solum ergo propter atrocitatem delicti, consuli posset Summus Pontifex, contra Trullench in decal. tom. 1. lib. 1. cap. 123. dub. 3. num. 212. 6. tr. 1. ref. 26. §. Quare duodecim.

28 TERTIVM delictum excep-
tum, est HOMICIDIUM PRODI-
TORIVM, quod intelligendum est et-
iam de consummato per effectum mortis
secutum: nam verba Bullæ sunt præteri-
ti temporis perfecti, quæ demonstrant
actum consummatum, l. 1. §. hæc verba, ff.
quod quis queitur. Idque etiam intermi-
nis iuris communis, ex cap. 1. de homicid.
tenent DD. quos citat, & sequitur Farinacius
c. 9. num. 55. contra Sarpum fol.
47. part. 1. tract. 1. res. 4. c. 18. part. 4. tr. 1.
res. 83. c. part. 6. tract. 1. res. 12. Vnde ioc. præ
extenditur Bobadilla tom. 1. lib. 2. cap. 14.
num. 44. ad lapas, aut fustigationes ve-
ro nobili proditoriè inflictas, part. 1. tra.
1. res. 31. Item intelligi debet de ho-
micidio consummato physicè per ipsu-
met proditorem: vnde si quis per insidias
aliquem ed ducit, vbi ab alio occide-
tur, non privabitur immunitate, contra
Peregr. cap. 7. num. 9. res. 12. cit. §. Notan-
dum est tamen. Sicut etiam si quis per
falsam depositionem esset causa quod
aliquis suspenderetur, Palus punct. 10.
num. 8. part. 5. tr. 1. res. 2. §. Quarto unde-
cimo. c. remissio olim part. 1. tract. 1. res.
19. c. part. 4. tract. 1. res. 10. §. Sed quid
Porro non est homicidium proditoriū,
si quis inimicum occidat ex animo præ-
meditato, & ut vulgo dicitur, apposta-
te, quod proinde gaudet immunitate.
Caball de hom. num. 388. contra Sarpum
fol. 48. Etiam in terminis iuris commu-
nis. Suarez de relig. tom. 1. lib. 3. cap. 1. num.
13. & practicatum Castellæ ex determi-
natione supremi Concilii, testatur Vil-
lalobos tom. 2. tr. 39. diff. 7. num. 12. part. 6.
tr. 1. res. 13. Nec homicidium per sclopū
à tergo, vt ex facta Congreg. die 2. Augusti
1619. observat Barbosa lib. 2. cap. 3. num.
62. Nec homicidium per insidias tan-
tum (tr. tract. 1. res. 31.) vt per venenum;
sed debet accedere simulata amicitia
cum eo, cum quo nullus præcesserat
rancor, & qui proinde non debuit præ-
cavere. Et sic intelligenda sacra Con-
gregat. dum die 3. Decemb. ann. 1672. de-
claravit, occidentem veneno, non gau-
dere immunitate: nam si occidatur ini-
micus veneno, aut dum dormit, & c. non

verè proditoriè occiditur, cum præca-
verè debuerit. Et sic declaravit Cle-
ment. VIII. Archiepiscopo Panormi 6.
Februar. 1597. docentque Peregrinus,
Bonac. Farinacius, & alii, quibus adde
Palum punct. 9. num. 26. contra Felinum
cap. 1. de hom. n. 1. & alios communiter. p.
1. tract. 1. res. 5. c. 36. c. part. 6. tract. 1. res.
12. §. Nota etiam. Et procedit etiam, si fi-
lius insidiosè occideret patrem inimi-
cum, contra Barbosa c. 3. num. 65. part. 6.
tract. 1. res. 26. Aut amicum reconcilia-
tum; cum quo non sit reassumpta stric-
ta amicitia per cohabitationem, aut com-
messationes: nam alias inimicus recon-
ciliatus habendus pro inimico, sic Curia
Archiepiscop. Neap. apud Riccium par.
1. decis. 168. num. 2. contra Gambacur. l. 3.
c. 28. num. 3. part. 1. tr. 1. res. 15. c. part. 4.
tract. 1. res. 34. Et procedit etiam, si occi-
sor dederat fideiusionem de non of-
fendendo, nam adhuc se tueri debebat,
& præsumere perseverantiam odii. Ma-
rinus c. 147. num. 3. contra Peregr. c. 7. num.
10. res. 34. cit. Denique, non est homici-
dium proditoriū, si veneno occidatur
in utero matris, quia in infantem, qui
non est capax doli, non cadit proditio,
Bonacina tom. 3. disp. 2. quest. 3. punct. 6. §.
8. num. 8. contra Peregrinum c. 3. num. 8. p.
3. tract. 1. res. 72. Et si proditoriè occida-
tur à Christiano infidelis, non est cen-
sendum delictum exceptum, quia non
videtur nosse proximus, qui non com-
municat nobiscum in fide, Ecclesia, &
Sacramentis. Constitutio autem exci-
pit homicidium proditoriū proximi;
Bonacina in decal. disp. 7. quest. 3. contra
Palum punct. 9. num. 31. part. 3. tract. 1.
res. 105.

29 QVARTVM delictum, quod in
Gregor. Constit. excipitur, est ASSAS-
SINIVM Assassinium dicitur, cum quis
aliquem conducit ad occidendum, aut
mercede conductus, aliquem occidit.
Et absente mandante, vt ait Farinac. c. 5.
num. 132. part. 1. tr. 1. res. 18. §. Non reticebo,
c. part. 6. tract. 1. res. 11. §. Secundo. Et
presè etiam sumi debet pro eo, qui per
assasinum occidit physicè, non mora-
liter.

Assasinū.

litter, ut esset restis pecunia corruptus in causa mortis; quem licet in *part. 1. tract. 1. resolut. 19.* docuerim non gaudere immunitate, nunc existimo, saltem consulendum esse summum Pontificem: nam Bonacina *ubi sup. punct. 6 §. 3. num. 8.* ait gaudere. *part. 4. tract. 1. res. 104.* Item non debet intelligi de mediatore assassini, aut complice. DD. *in c. pro humani de ho. in 6.* & decidit sacrum Concilium *an. 1615* apud Rotum in *prag. 1. de assass. n. 49. part. 4. tract. 1. res. 13.* & *part. 6. tract. 1. res. 11. in fine.* Rutilus, assassinum debet esse consummatum secuta morte, ut de homicidio proditorio diximus: alias assassinus gaudebit immunitate etiam si ad actum proximum, nempe ad vulnerationem devenit: quamvis oppositum docuerim *part. 1. tract. 1. res. 18.* cum Peregrino *c. 7. num. 37.* nam si assassinus quæ vulneret citra mortem, non punitur pœna ordinaria assassini, ut non contemnendi DD. apud Farinac. *quæst. 123. in p. 4. num. 155.* vnde cum hæc opinio sit mitior, & favorabilis, in favorem Ecclesiarum amplecti debet. Sic Layman. *lib. 4. r. 8. cap. 3. n. 9.* & Palus *punct. 9. n. 38.* ubi mandantem assassinum, etiam morte non secuta, non gaudere, inquit, iuxta *cap. 1. de hom. in 6.* nam ibi assassinus dicitur (& sive mors sequatur, sive non assassinij pœnis puniendus) mandans assassinium, non mandarius. Imò Bocerus novissime *de hom. lib. 1. cap. 3. num. 4.* ita explicat *c. 1. tit. ut velit conductum ad occidendum non debere dici assassinum.* Sed DD. communiter contrarium docent. Verum non dicitur assassinus, per pecuniam occidens, aut occidere mandans communem inimicum. Farinac. *c. 8. n. 132.* & *133. Ibid. §. Non reticebo.* & *part. 6. tract. 1. res. 11. §. Vnde primò.* Aut per pecuniam occidens infidelem, qui non est noster proximus, ut supra dictum est *part. 4. tract. 1. res. 105. §. Notandum* & etiam si sit, textus in *c. 1. de homic. ex p. mit proximum Christianum.* Covarru. *lib. 1. c. 20. num. 10.* & post Bullam Greg. Novarius in *concl. non iur. pont. concl. 43. num. 22.* ubi ait, occisum non censeri Christianum, nisi a iure vel accusatore

Summa Diaria

proberur. Ofdefob verò in *c. caut. crim. 116. 1. conf. 10. num. 7.* putat, onus huius probationis incumbere reo. *part. 6. tract. 1. res. 11. à §. Sed quoad.* Nota etiam, non dici assassinum, qui homicidium committeret, solum ut complaceret alicui. Hondedeus *conf. 93. num. 68. lib. 2. res. 11. cit. in fine.* Aut per alterius preces, contra Villadegio *polit. c. 3. numer. 215. part. 1. tract. 1. res. 18. §. Non reticebo.* Aut per promissionem precii vel mercedis generalem, & incertam, ut si quis promittat sicario, se nunquam ei defecturum in necessitatibus. Baldus *conf. 485. & in terminis Bullæ Greg. Palus punct. 9. numero 34.* Aut rei non existentis in sua potestate; ut si quis promitteret aliquam in uxorem, aut filium Principis officium à patre impetrandum. Bosius *de mand. ad hom. num. 35.* Aut si promissionem vel oblationem sicarius non acceptavit. Riminal. *Iun. conf. 685. num. 12. vol. 6. qui p. 14. dicit, non sufficere illam præsumptionem, quod sicarius homicidium perpetravit, acceptata intrinsecus promissione.* Aut denique, si sicarius, parvam pecuniam quantitatem accepit, quæ ad tale facinus animum inclinare non potuit. Vulpellus *conf. 143. n. 9.* contra Palam *ubi sup. p. 6. r. 1. res. 11. à §. Notandum est.*

30 QUINTO à privilegio immunitatis excipitur CRIMEN LÆSÆ MAIESTATIS in personam Principis, quod intelligitur de Principe supremo, ut sunt Reges, & alii, qui superiorem in temporalibus non recognoscunt (item de Cardinalibus, qui cum Summo Pontifice faciunt unum corpus, & sunt Principes Ecclesie, habentque simul cum Regibus Maiestatem.) Peregrin. *cap. 11. num. 1. part. 5. r. 2. res. 86.* Vnde ratam habens Cardinalis occisionem suo nomine factam, secundum ipsum non gaudet immunitate. *Ibid. res. 87. in fine.* (sicut secundum Italiam *de immunit. lib. 1. cap. 5. §. 7. num. 52.* non revelantes coniurationem; machinationem contra Cardinales & Reges *Ibid. res. 90.*) quos sicut, & defensores, receptatoresque interficiendum Cardinales, custodiendos puto, &

interim consulendum Summum Pontificem *ibid.* & *ref. 91. eiusdem tractat. in fine.* non revelantes verò gaudere immunitate, cum Bonacina *to. 2. disp. 39. cap. 7. punct. 7. n. 11. part. 6. tract. 1. ref. 18. in fine.* & *referenter olim part. 1. tract. 1. ref. 7. in fine.* Item Farinac. *num. 175.* etiam occisores ipsos Cardinalium & Episcoporum gaudere putat, aut saltem de iis consulendum esse Summum Pontificem. *Ibid. ref. 20. in fine.* (& sic faciendum puto, *ref. 87. cit. in fine.*) Minimè tamen de Comitibus, Marchionibus, Ducibus, & Principibus vasallis Regis. Farinac. *cap. 13. num. 187.* Contra Gambacurta *lib. 5. c. 44. part. 1. tract. 1. ref. 6.* Nec de Fisco regio, aut Iustitiæ Præsidi. Idem Farinac. *num. 192. ibid. ref. 20.* Nec etiam de Conciliaribus, Oratoribus, Proregibus fratribus vel vxore ipsius Regis, quia Bulla solum excipit coniurationem in personam ipsius Principis. Ita in terminis Bullæ Bonacina *punct. 6 §. 5. nu. 3.* & in terminis iuris communis Gutierrez *lib. 4. quest. 4. num. 3. part. 6. tract. 1. resol. 18.* Et qui Regem offenderet circa personam, gauderet immunitate. Vnde non sunt immunitate privandi monetarii: sive qui monetam falsam cudunt, sive qui veram todent, ut ait Peregrin. *cap. 10. num. 10.* & *cap. 6. num. 11. part. 1. tract. 1. resol. 7.* & *part. 6. tract. 1. ref. 19.* Et multo minus fraudantes vectigalia, ut ait Villalobos *diff. 7. num. 17.* non obstantibus legibus contrariis Imperatorum, quæ omnes corriguntur per *cap. inter alia de immun. & per Bullam part. 6. tr. 1. resol. 20.* Item non debet privari immunitate offendens statuum, vel imaginem Principis; faciens se Regem, cum non sit: offendens eum, qui habet à Rege saluum conductum; coniurans de tradendo Regno, vel Civitate, quia in his offenditur dignitas Regis, non persona, & Bulla excipit offendentem personam Principis, cuius ipse vasallus sit ratione originis, vel domicilii. Quidquid contra hæc insurgat Sarpus *fol. 51.* qui si in Historiis veritatus fuisset, invenisset Pausaniam, accusatum apud Lacedæmonios maiestatis, & ad Chalcidiam Palladis refugium

confugientem, evasisse impunitum, *part. 6. tract. 1. ref. 18 §. Sed cessat. & olim ex parte in part. 1. tract. 1. ref. 7. & part. 4. tract. 1. ref. 103.*

31 SEXTO excipiuntur LATRO- Publicum
NES PVBLICI, & GRASSATORES latrocinium, &
VIARVM. grassatio
Intellige *publicarum*: nam viarum.
nomē *via* denotat viam publicam. Am-
brofio. *cap. 3. num. 5.* & alii. Et latrocinium,
seu grassationem multoties iteratam:
nam non est publicus latro, qui semel
aut iterum de prædatus est; sicut nec pu-
blica meretrix, quæ semel aut bis forni-
cata; aut publicus vsurarius, qui semel
tantum commisit vsuram. *l. quis sit fugitivus, §. errorem, & l. sciendum, §. illud, ff. de edilit. & Panorm. in c. 1. de iud. num. 4.* Et
ita hanc sententiam tenent communiter
Canonistæ apud Igneum *in l. 3. §. sub-
vertitur n. 107. ff. ad syll. quibus adde No-
var. num. 45. qui ex Suar. & aliis docent.*
46. non esse privandum immunitate
grassatorem viarum, si sæpius delicta tē-
taverit, sed nō perfecerit; quia exceptio
intelligi debet de delicto consummato.
Nec obstat in Sicilia *pragm. 1. tit. 47. sub. tit. de furt. & rap. ex qua morte ple-
ctuntur etiam, qui semel viatores in via
publica spoliassent: nam hæc lex laicali-
lis nihil operari potest in ordine ad pri-
vilegium immunitatis. ut contra Italiã
lib. 1. c. 5. §. 1. num. 20. Peguera decis. 410.
& Maltrill. de indulto cap. 33. num. 7. part.
6. tract. 1. ref. 15.* Ex quibus sequitur, nō
esse immunitate privandos tamquam
publicos latrones in primis deceptoros,
vulgo *salliti*, contra Sarpum *cap. 5. fol. 50.*
quamvis propter aliquam similitudinem
latronibus publicis à Pio V. æquiparen-
tur. Sic Farinac. *tom. 1. consil. 70. num. 13.* &
alii *part. 1. tract. 1. resol. 32. part. 4. tra-
ct. 1. ref. 47 §. Notandum, & 83 §. Notan-
dum est etiam hic, & part. 6. tract. 1. resol.
17. Nec fraudantes regia tributa (part. 6
cit. resol. 20.) obligatos ad quæcumque
debita, etiam publica, ut exactor tribu-
torum, aut ex administratione aliqua
verbigratia tutela, & obligatos ad pu-
blica ratiocinia. *Ibid. §. Vnde & part. 1.
tract. 1. resol. 32. in fine.* Nec raptores
virginum; aut monialium, *part. 6. tract. 1.
ref.**

resol. 14. Aut denique captivantes personas, ob pretium redemptionis, nisi id sæpius fecerint in viis publicis, campis, aut Urbium viis. Nam, si quis secretò per nuncios, aut literas, personas aliquas sub comminatione composuerint, non sunt dicendi publici latrones, aut grafsatores, vt contra Novarium num. 44. Marantap. 2. ref. 40. num. 10. ibid. ref. 15. à §. Sed hic obiter.

*Agrorū-
us popu-
lacio.*

32 VLTIMUM denique delictum, quod in Gregorii Constitutione excipitur, est AGRORVM DEPOPVLATIO, quæ cum Barbosa cap. 3. num. 87. intelligi debet tam de nocturna, quam de diurna, nam licet in iure commune excepta solum fuisset nocturna, Bulla tamen Greg. 1y. nocturnus, non apposuit, nec se refert ad ius commune, vt ait Palaus punct. 9. num. 5. nam illud corrigi, vt dictum est num. 16. part. 1. tractat. 6. resol. 15. à §. Verum. Incendiarum tamen, licet depopulatoribus similes, non sunt ab immunitate excludendi, quia odia extendi non debent. Palaus punct. 10. numero 9. & alii, contra Sarpum fol. 50. Vnde, si quis Ecclesiam deprædaturus, eius fores combureret, gaudere adhuc immunitate. Peregrin. cap. 12. num. 15. ibid. ref. 16.

IMMUNITAS ECCLESiarVM.
Quoad effectus.

Immunitatis effectus 33 In ordine ad Iudicem laicum prius effectus immunitatis est, vt reus in loco sacro existentes, non possit inuicis à laicis ministris abstrahi. Etiam si non gaudeant immunitate: nam tunc requiritur licentia Episcopi, vt dictum est, num. 20. & interim non potest brachio apprehensus detineri ne fugiat, aut ad Episcopum duci, si Ecclesiastici quærant illum dimittere; nam in his omnibus fit irreverentia loco sacro. Peregrin. cap. 12. num. 10. part. 1. tract. 1. ref. 8. etiam si detentus à satellitibus in Ecclesiam intret secum illos trahens. Palaus punct. 7. num. 11. & determinatum fuit in Cu-

ria Episcopali. Agrigent, contra Pegueram dec. 251. p. 3. tr. 1. ref. 36 par. 4. tra. 1. ref. 106. & p. 6. tr. 1. ref. 27. §. Ad alium. etiam si vt intret, vim faciat, & satellites vuleret cum magna sanguinis effusione in ipsa Ecclesia. Farinac. c. 16. n. 227. p. 1. tr. 1. ref. 13. & multò magis procedit, si in Ecclesiam confugiat, de satellitum manibus ereptus per seipsum, vt ait Novar. n. 14. vel etiam ab aliis, contra ipsum ibid. quia est par ratio, & reus in vtroque casu liber in Ecclesiam confugit. Gaudet, que qui eum de manu satellitum eripuerunt, quamuis alioqui maxima pœna digni; nam licet hoc delictum sit læsæ maiestatis, non est tamen in personâ Principis. Dices cum Novario: quando reus de manibus satellitum ab aliis eripitur, satellites sua possessione per vim spoliatur, ergo in illam remitti debent, sicut si reus ab Ecclesia per vim extrahitur restitui ei debet. Respondeo in tali casu non Ecclesiam sed alios spoliasse satellites, & reum in ipsam liberè introisse: in alio vero Iudicem sæcularem reum ab Ecclesia per vim extrahere, & idèò paritatem non currere p. 6. tr. 1. ref. 27 §. Verum.

*Quomodo-
cumque in
locum sa-
crum per-
uenit.*

34 Adde, quod Ecclesia habet ius suum à Deo, aut Papa, & idèò, cum nulli alii subiecta sit, non potest illo spoliari villo modo absque Papæ consensu, si reus subdolis verbis, & fallaciis extrahatur: vt Bobadilla tom. 1. lib. 2. c. 14. n. 80. (part. 1. tract. 1. ref. 26.) siue vi, aut dolo vt Megala in 3. part. 1. lib. 4. cap. 2. quest. 1. num. 32. (part. 1. tr. 1. ref. 16.) siue per Episcopi concessionem, vt supra dictum est num. 20. etiam si ipsemet reus per vim, aut dolum extractus, & c. renuntiet privilegio immunitatis (nam debet id facere restitutus Ecclesiæ, cui primariò faver privilegium, & tunc non permitendo seligare in Ecclesia, sed liber ab Ecclesia exundo, vt Farinac. cap. 19. num. 304. part. 6. tr. 1. ref. 32. q. 5.) Aut si sic extractus commisisset delictum pertinens ad forum laicale: nam qui prior est tempore, potior est iure: & non debet Ecclesia sua immunitate privari ob iniustam extractionem. Peregrin. cap. 15. num. 25. contra Gamam dec. 57. ibid. quest. 4. Ad

*Et si extra-
hatur ex-
tra casus
exceptos,
restitui de-
bet.*